

5

Fjarðaálsfréttir

7. árgangur, október 2014

12

16

24

Efnisyfirlit:

- 3 Ávarp forstjóra Fjarðaáls
- 4 Starfsemi Fjarðaáls 2013
- 5 Vel hægt að vinna á vöktum
- 6 Í námi jafnhliða starfi
- 7 Pólskt bókasafn lítur dagsins ljós
- 8 Enn gríðarleg sóknarfæri til staðar
- 10 Stuðningur fyrir krabbameinssjúka
- 11 Reynsla sem ég mun aldrei gleyma
- 12 Styrkúthlutanir Alcoa Fjarðaáls
- 13 Dægurlagadraumar í Mjóafirði
- 14 Fjarðaál - í lífi og starfi árið 2014
- 16 Flúor ekki í því magni að geta skaðað
- 17 Í Action
- 18 Álklasinn
- 19 Vörur sem skila meiru í þjóðarbúið
- 20 Oddur álbóndi gerir garðinn frægan
- 22 Jafnrétti mun aukast
- 23 Spriklandi lax og bleikja í Jökulsá á Dal
- 24 Alls staðar yndislegt fólk
- 26 Gunnarshús á Skriðuklaustri 75 ára
- 27 Fróðleiksmolar - sífellt meira ál í bílum

Fjarðaálsfréttir

Útgefandi: Alcoa Fjarðaál – Ábyrgðarmaður og ritstjóri: Dagmar Ýr Stefánsdóttir.

Verkstjórn: KOM almannatengsl.

Vinnsla efnis: Bolli Valgarðsson, Dagmar Ýr Stefánsdóttir, Hilmar Sigurbjörnsson o.fl.

Umbrot og hönnun: Kúper Blakk

Ljósmyndir: Jón Tryggvason, Hilmar Sigurbjörnsson og fleiri. Á forsíðu: Sigurður Kári Jónsson umsjónarmaður búnaðar í kerskálapjónustu ásamt 6 ára dóttur sinni, Ragnhildi Ösk, á fjölskyldudögum Alcoa. Ljósmynd: Hilmar Sigurbjörnsson.

Baksiða: Litlanesfoss í Hengifossá í Fljótssdal. Ljósmynd: Hilmar Sigurbjörnsson.

Prentun: Hjá Guðjóni Ó

Þetta blað uppfyllir strangar umhverfiskröfur norræna umhverfismerkisins Svansins. Til að uppfylla skilyrði Svansins þarf prentgripur að vera prentaður á umhverfisvottaðan pappír sem unninn er úr nytjaskógum. Við prentun eru notaðir jurtaprentlitir og umhverfisvæn hreinsiefni. Halda þarf nákvæmt grænt bókhald yfir alla þætti prentferilsins og allur úrgangur sem myndast við framleiðslu prentaðrar vöru skal endurunnninn eða komið til ábyrgðar förgunar.

„Það er sýnilegt á hversu ábyrgan hátt gildum fyrirtækisins er framfylgt. Dæmi um það er sú þrotlausa vinna sem staðið hefur yfir undanfarin þrjú sumur við að ná betri tökum á flúormálum.“

Janne Sigurðsson, forstjóri Fjarðaáls.

Ágæti lesandi.

Hér hefur þú í höndum 7. tölublað Fjarðaálsfrétta sem gefið hefur verið út árlega frá 2008. Blaðinu er dreift til heimila allt frá Höfn til Vopnafjarðar og miðlar sögum af fólki og málefnum sem á einhvern hátt tengjast Alcoa Fjarðaáli. Hjá Fjarðaáli starfa um 470 manns og um 460 hjá verktökum sem starfa annað hvort í álverinu eða á starfssvæðinu. Alls hafa því rúmlega 900 manns atvinnu af störfum fyrir Alcoa. Hér má sjá fjölbreytt mannlíf allan sólarhringinn, því hér verða öll tæki og tól að ganga viðstöðulaust árið um kring og alls staðar er starfsfólkið við stjórnvölinn.

Í þessu blaði finnur þú fjölbreytt efni, meðal annars viðtöl við starfsfólk sem verið hefur með fyrirtækinu um lengri eða skemmri tíma. Öll hafa þau áhugaverða sögu að segja og ég vona að þið hafið ánægju af lestrinum. Sem dæmi má nefna söguna af Jitku sem kom frá Tékklandi og fann draumastarfið á Austurlandi og viðtalið við tvo fyrrverandi bæjarstjóra sem nú vinna í álverinu. Hér eru líka starfmenn sem leggja ótrúlega mikið á sig við nám samhliða vinnu. Þá er sagan af ferðalagi Rebekku til Yosemite ekki síður áhugaverð. Þessi upptalning er bara brot af því besta!

Þegar ég sit hér og horfi út yfir fagran Reyðarfjörðinn leitar hugur minn til baka og ég velti fyrir mér þeim tíma sem af er árinu. Þetta hefur verið spennandi tími en um leið ansi strembinn. Lágt álverð á alþjóðamörkuðum hefur haft veruleg áhrif á reksturinn um leið og Fjarðaál upplifði mestu orkuskerðingu í sögu fyrirtækisins. Á sama tíma varði Fjarðaál umtalsverðum fjármunum í endurfóðrun á álkerum, en sú vinna felur í sér mikla fjárfestingu. Afleiðingin var sú að við þurftum að leita allra mögulegra leiða til að draga úr útgjöldum og gera betur fyrir minna fé.

Ég var oft spurð hvort ekki væri erfitt að vera í forsvari fyrir fyrirtækið við þessar erfiðu aðstæður. Svar mitt er að þetta var ekki skemmtilegasti tíminn sem ég hef upplifað. Á hinn bóginn kom enn betur í ljós en áður að Alcoa gefur aldrei afslátt á gildum sínum – sama á hverju gengur.

Stjórnendur fyrirtækisins fengu tækifæri til að sýna í orði og á borði hversu alvarlega við tökum gildi Alcoa. Við stefnum sem dæmi ávallt að framúrskarandi árangri og viljum þar af leiðandi taka upplýstar ákvarðanir sem byggja á gögnum. Annað gildi er að starfa ætíð með öryggi, heilbrigði og verndun umhverfis að leiðarljósi. Enn fremur viljum við hafa heiðarleika sem grunn í allri okkar vinnu, vera opin og ábyrg. Þetta gerum við meðal annars með því að hafa viðtækar upplýsingar um starfsemina sjáanlegar á töflum um alla verksmiðjuna. Með þessu móti geta allir séð strax þegar einhvers staðar eru vandamál til staðar og þá er hægt að fara yfir möguleika til úrbóta.

Það er sýnilegt á hversu ábyrgan hátt gildum fyrirtækisins er framfylgt. Dæmi um það er sú þrotlausa vinna sem staðið hefur yfir undanfarin þrjú sumur við að ná betri tökum á flúormálum. Þar höfum við gert allt sem í okkar valdi stendur til að takmarka útblásturinn. Árangurinn er umtalsverð lækkun ár frá ári, bæði hvað varðar flúorgildi í grasi og heyi. Þessu er ég vitanlega stolt af – en í raun stoltust af því að hjá Alcoa Fjarðaáli störfum við í samræmi við kröfuhörð gildi sem við framfylgjum, sama hversu erfitt það reynist.

Þessu tengdu langar mig að benda á viðtal í blaðinu við Alan Davison, alþjóðlegan sérfræðing í áhrifum flúors á umhverfið. Alan hefur veitt álverum um allan heim ráðgjöf í þeim efnum og verið Fjarðaáli innanhandar undanfarin ár vegna þeirra. Hann hefur m.a. tekið saman greinargóðan upplýsingabækling um flúor og áhrif hans, sem aðgengilegur er á íslensku á Alcoa.is. Í viðtalinu í þessu blaði deilir hann hluta af þeirri vísu sinni.

Hjá Alcoa Fjarðaáli stefnum við alltaf að því að gera okkar besta og við vitum að það er alltaf svigrúm til að gera enn betur í dag en í gær. Þetta er skemmtilegt ferðalag sem er mjög gaman að taka þátt í.

Alcoa Fjarðaál 2013

Framleiðsla, útflutningur og efnahagur

- Hjá Fjarðaáli eru að jafnaði framleidd árlega um 340.000 tonn af hreinu gæðaáli og álblöndum. Álið er notað í byggingariðnaði og samgönguiðnaði, svo sem við framleiðslu á bílum, flugvélum, járnbrautalestum og geimferjum. Fjarðaál framleiðir einnig álvíra sem eru m.a. notaðir í ýmsar gerðir háspennustrengja.
- Fjarðaál flutti út vörur fyrir um 95 milljarða króna á árinu 2013. Það samsvaraði tæpum 8 milljörðum króna að meðaltali í hverjum mánuði – eða rúmum 260 milljónum króna á dag.
- Af útflutningstekjum Fjarðaáls urðu um 34% eftir í landinu, eða tæpir 33 milljarðar króna, m.a. í formi opinberra gjalda, launa, innkaupa frá innlendum birgjum á vöru og þjónustu auk samfélagsstyrkja. Alls hafa greiðslur Fjarðaáls vegna kaupa á aðföngum innanlands til síðustu áramóta numið um 193 milljörðum króna frá því að fyrirtækið tók til starfa hér á landi. Fjöldi innlendra birgja á árinu 2013 var um 200.
- Fjarðaál hefur frá því að álframleiðsla hófst árið 2007 varið rúmum 13 milljörðum króna til fjárfestinga vegna starfseminnar, þar af rúmum einum milljarði árið 2013.

Starfsmenn

- Starfsmenn Fjarðaáls voru 470 á árinu 2013, þar af konur um 22%. Um 92% starfsmanna eru íslenskir ríkisborgarar. Um 91 prósent starfsmanna á lögheimili í nærliggjandi byggðarlögum, þar af um 55% í Fjarðabyggð og 31% á Fljótsdalshéraði. Tæp 9 prósent starfsmanna eiga lögheimili utan Austurlands. Auk starfsmanna Fjarðaáls vinna um 460 manns á vegum annarra fyrirtækja í álverinu eða á álverssvæðinu. Alls starfa því um 930 manns á álverssvæðinu.

Fjarðaál og umhverfið

- Áhersla Fjarðaáls á að starfa í sátt við umhverfið er í samræmi við þá áherslu sem Alcoa leggur á umhverfismál um allan heim. Meginmarkmiðið er að takmarka neikvæð umhverfisáhrif eins og kostur er, starfa í anda sjálfbærrar þróunar og taka virkan þátt í baráttunni við loftslagsbreytingar. Áhrif virkjunar og álvers á fjölmarga þætti í umhverfi, samfélagi og efnahag er vaktað í sérstöku sjálfbærniverkefni sem Fjarðaál og Landsvirkjun standa að á Austurlandi. Sjá sjalubaerni.is. Einnig stendur Fjarðaál fyrir viðamikilli vöktun á fjölmörgum umhverfisþáttum í nágrenni álversins.

Samfélag

- Fjarðaál greiddi um 5,1 milljarð króna í laun og launatengd gjöld árið 2013. Meðalárslaun voru um 8,3 milljónir króna.
- Um 1,5 milljarðar króna voru greiddar í opinber gjöld til ríkisins og sveitarfélagsins Fjarðabyggðar. Starfsfólk Fjarðaáls greiddi á árinu um 1,4 milljarða króna í tekjuskatt og útsvar til ríkis og sveitarfélaga.
- Alcoa Fjarðaál og Alcoa Foundation vörðu um 129 milljónum króna hér á landi til samfélagsstyrkja á árinu 2013. Frá árinu 2003 hefur tæpum 930 milljónum króna verið varið til stuðnings ýmsum samfélagsmálum í landinu, aðallega á Austurlandi.

Vel hægt að vinna á vöktum þótt fólk eigi ung börn

Jitka Hamrová er frá Tékklandi, hún er 35 ára, fædd og uppalin í höfuðborginni Prag. Að lokinni útskrift frá viðskiptamenntaskóla þar í borg fór Jitka í lögregluskólann og starfaði sem lögreglumaður í Prag í eitt ár. En starfið var ekki sérlega vel borgað og Jitka ákvað að breyta til og prófa eitthvað nýtt. Hún ákvað að fara til Íslands.

„Það var í raun engin sérstök ástæða fyrir því hvers vegna ég kaus Ísland. Ég bara flaug til Keflavíkur árið 1999 og kom mér fyrir í Reykjavík. Til að byrja með starfaði ég á ýmsum stöðum, við þríf hjá Securitas, síðan á leikskóla og hjúkrunarheimili,“ segir Jitka, sem einnig opnaði heilsuræktarstöð með fyrrverandi manni sínum en sá rekstur gekk ekki nógu vel. „Við seldum allt fyrir sunnan og fluttum hingað austur árið 2007, þar sem okkur buðust vel launuð störf í álverinu,“ segir Jitka, sem talar góða íslensku. „Ég tók nokkur íslenskunámskeið en síðan lærir maður mest á því að tala við vinnufélagana.“

Falín sífellt meiri ábyrgð

Jitka byrjaði sem framleiðslustarfsmaður í steypuskála árið sem hún flutti austur og hefur unnið sig upp samfara aukinni starfsreynslu. Hún tók fljótlega við sem leiðtogi í steypuskálanum og hefur frá upphafi þessa árs unnið í sérverkefnum við innleiðingu á hlutverkastýrðum teymum. Þá er ábyrgð dreifð og sameiginleg í hópnum, þar sem hver einstaklingur hefur ákveðið aðalhlutverk og stundum aukahlutverk. Auk þessa gegndi Jitka tímabundið starfi umsjónarmanns á ofnasvæði. Hún segir að einn aðalkosturinn við Alcoa sem vinnuveitanda séu tækifærin til þróunar í starfi sem fyrirtækið veiti þeim sem leggja sig fram í vinnunni. „Ef þú leggur þig fram hundrað prósent og gerir alltaf eins vel og þú getur þá hefurðu alla möguleika til að vinna þig upp ef svo má að orði komast.“

Líður vel í friðsældinni

Jitka segir að hún væri ekki á Íslandi ef henni liði ekki vel hér. „Vissulega er mikill munur á mannlífinu hér fyrir austan og borgarlífinu í Prag, þar sem íbúar eru 1,2 milljónir. En það er einmitt andstaðan við Prag, fámennið hér og friðsældin sem ég heillast af. Mér líður óskaplega vel hér í „sveitinni“ og í þessu fallega umhverfi,“ segir Jitka.

Bæði hjá Fjarðaáli

Jitka viðurkennir að oft sé álag í vinnunni. „Það getur verið það því við vinnum hér bæði hjónin. En þetta er góður vinnustaður,

örugg og vel borguð vinna og virkilega góðir samstarfsfélagar. Þetta eru allt mikilvæg atriði sem gera það að verkum að ég er hér en ekki einhvers staðar annars staðar,“ segir Jitka sem er mjög vel liðin meðal vinnufélaganna, hverju þakkar hún það? „Kannski er það vegna þess að ég er hreinskilin, en það getur verið bæði kostur og ókostur,“ segir hún og brosir.

Lítill börn eru ekki fyrirstaða í vaktavinnu

Jitka býr ásamt fjölskyldu sinni, eiginmanninum Mikael Þór Viðarssyni og fjórum börnum á Egilsstöðum. „Við vinnum hér bæði hjá Fjarðaáli og vissulega getur það verið púsluspil þegar hjón með lítill börn vinna í vaktavinnu á sama vinnustað. En það er vel gerlegt með góðu skipulagi. Þess vegna hika ég ekki við að mæla með því við aðrar konur að sækja um vinnu hjá Fjarðaáli, líka við þær sem eru með ung börn. Við fáum góð frí milli vakta og það eru okkar gæðastundir,“ segir Jitka, sem er mikil útvistarmanneskja. „Já, við förum gjarnan í fjallgöngur, okkur finnast þær skemmtilegar. Síðan er ég á kafi í spennusögunum, ligg uppi sófa og les á meðan Mikki er að læra, en hann leggur stund á forritunarnám í háskóla og þarf að læra mikið heima. Eftir að fjölskylda Mikka flutti hingað austur, erum við mikið saman stórfjölskyldan. Þannig að þetta er eins og best verður á kosið,“ segir Jitka og bætir við að hún sé komin til að vera á Austurlandi. „Ég held að ég sé orðinn Austfirðingur. Það eina sem hér vantar er bíó,“ segir Jitka að lokum og hlær.

Fjölskyldan í frí erlendis, f.v.:

Mikael, Sóley Dögg, Íris Ósk, Linda Petrea, Benjamín og Jitka.

Fjöldi starfsmanna í námi samhliða starfi

Um þessar mundir eru um 70 starfsmenn Alcoa Fjarðaáls í námi samhliða störfum sínum hjá fyrirtækinu. Í vetur stunda 30 manns iðnnám eða háskólanám og 39 manns eru í Stóriðjuskóla Fjarðaáls, 19 í grunnnámi og 20 í framhaldsnámi Stóriðjuskólans.

Flestir þeirra sem stunda iðn- og háskólanám gera það í fjarnámi. Einnig eru dæmi þess að viðkomandi stundi fullt nám og taki síðan kvöld- og helgarvaktir í álverinu. Í vetur verða 8 konur og 22 karlmenn í iðnnámi eða háskólanámi og eru fögin af ýmsu tagi. Sumir leggja stund á vélaverkfræði, aðrir eru í viðskiptafræði, en svo má einnig nefna rafíðnfræði, véliðnfræði, alþjóða markaðsfræði, vélvirkjun, orku- og auðlindafræði, tölvunarfræði, rafvirkjun og fleira.

Í Stóriðjuskólanum eru sem áður segir 39 manns í vetur. Grunnnámið er þrjár annir og tekur því eitt og hálf ár, en að því loknu er boðið uppá tveggja ára framhaldsnám á fjórum öðrum. Stóriðjuskólinn er samstarfsverkefni Verkenntaskóla Austurlands, Austurbrúar og Fjarðaáls og er námið gott tækifæri fyrir framleiðslustarfsmenn til að afla sér fjölbreyttrar menntunar sem nýtist bæði í starfi og frekara námi, auk þess sem það leiðir til launahækkunar hjá Fjarðaáli.

Menntunin veitir mér fleiri tækifæri

Ellen Rós Baldvinsdóttir er Reyðfirðingur í húð og hár. Að loknu grunnskólanámi fluttu hún og kærastinn, Heiðar Már Antonsson, suður til Reykjavíkur, þar sem Ellen lagði stund á nám í nuddi. Þau fluttu austur aftur 2001 og 2006 hóf

Ellen störf hjá Fjarðaáli. Hún er aðstoðarmaður framkvæmdastjóra áreiðanleikateymis Fjarðaáls og hefur gegnt því starfi frá upphafi starfsferils síns í álverinu. Næsta vor útskrifast Ellen sem viðskiptafræðingur frá Háskólanum á Akureyri, en námið hefur hún stundað samhliða störfum sínum hjá Fjarðaáli.

„Já, ég hef verið í fullu starfi allan tímann nema síðasta vetur, þá fór ég í 30% starf og einbeitti mér að náminu. Það er mjög góð aðstaða til þess hér fyrir austan, við höfum aðgang að fyrirlestrum hjá Austurbrú, sem sendir eru beint frá HA, auk þess sem við höfum þar góða aðstöðu til lærdóms,“ segir Ellen, sem tekur þó fram að heimilið hafi verið hennar aðalgríðastaður í náminu, sem fer að langmestu leyti fram á netinu.

Hægt með góðum stuðningi

„Það er auðvitað ekki hægt að taka þetta svona nema með góðum stuðningi fjölskyldunnar og ekki síður vinnuveitanda. Hvort tveggja hef ég haft, eiginmaðurinn hefur stutt vel við bakið á mér,

en við eigum þrjú ung börn. Hann hefur gert mér kleift að verja miklum tíma yfir bókunum, og einnig yfirmaður minn hjá Fjarðaáli, þar sem ég hef haft mikinn sveigjanleika.“

Ellen segir að meginmarkmið þess að hún skellti sér í nám vera það að gera sig fjölhæfari sem starfskraft á vinnumarkaði. „Þetta er gott grunnnám sem nýtist svo vel víða í atvinnulífinu. Það er engin spurning að mér munu opnast fleiri dyr að loknu námi og þess vegna mæli ég svo eindregið með því við aðra að þeir nýti sér þá kosti sem í boði eru til að auka menntun sína. Til þess eru tækifærin svo sannarlega til staðar hjá Fjarðaáli,“ segir Ellen Rós.

Stóriðjunámið bæði gagnlegt og skemmtilegt

Þórarinn Óðinsson frá Fáskrúðsfirði hóf störf í álverinu í byrjun árs 2007 eftir áratugastörf við sjómennsku frá austfirskum höfnum. „Ég var á trillum, bátum og togurum, síðast á ísfisktogaranum Hoffelli, þar sem ég var í 20 ár, eða þar til það var selt 1996. Eftir það

var ég löndunarstjóri hjá Loðnuvinnslunni. Þegar Fjarðaál var í þann veginn að hefja framleiðslu sá ég gott tækifæri til að breyta um starfsvettvang og sótti um,“ segir Þórarinn, sem gegnt hefur fjölbreyttum störfum í fyrirtækinu.

„Ég byrjaði í kerskálunum og fór þaðan í steypuskálann, en þar hef ég starfað á ofnasvæðinu, deiglustöðinni og víravélinni. Í sumar hef ég starfað á svokölluðum 570 lager, þar sem við gætum þess að öll nauðsynleg íblöndunarefni í ofnana séu alltaf til reiðu.“

Vildi vita meira

Þórarinn útskrifast úr Stóriðjuskóla Fjarðaáls um næstu áramót og hefur þá verið á skólabeck í þrjú og hálf ár. „Mig langaði að vita meira um það sem ég er að gera, út á hvað þetta allt saman gengur, og mér hefur fundist námið mjög skemmtilegt og áhugavert. Ég hef ekki langa skólagöngu að baki, var oftast á sjónum, en er frekar fróðleiksús. Þess vegna fannst mér stofnun Stóriðjuskólans alveg frábært tækifæri fyrir mig. Mér finnst námið bæði gagnlegt og skemmtilegt og hópurninn sem ég byrjaði með í náminu hefur staðið þétt saman frá byrjun,“ segir Þórarinn sem mælir hiklaust með stóriðjunáminu við aðra starfsmenn Alcoa.

Við erum Alcoa Fjarðaál

Hannes Karlsson er framkvæmdastjóri fjárhagsbókhaldsfyrirtækisins Grófargils ehf. á Akureyri. Hann er Akureyringur, fæddur á Húsavík, og hefur starfað í fjögur ár á álverssvæðinu við Reyðarfjörð.

Leyndur hæfileiki: Ég er annálaður fiskihvísleri!

Elín Einarsdóttir er iðnaðarheilsufræðingur í umhverfis-, heilsu- og öryggisteymi (UHÖ) Fjarðaáls. Hún flutti frá Reykjavík til Reyðarfjarðar og hefur unnið hjá Fjarðaáli síðan 2006.

Leyndur hæfileiki: Með penna í hönd skrifa ég allan texta á hvolfi!

Þóra Svanbergsdóttir starfar í fjármálateymi Fjarðaáls. Hún er Siglfirðingur, búsett á Reyðarfirði. Þóra hefur verið með Fjarðaáli í 6 ár.

Leyndur hæfileiki: Ég er diskófrík og elska Shalama og Earth Wind & Fire!

Karl Patrick Bouateng er frá Ghana. Hann starfar í steypuskálanum og hefur verið hjá fyrirtækinu í fjögur ár. Hann býr á Reyðarfirði.

Leyndur hæfileiki: Ég er meistarakokkurinn DJ Max!

Konráð Gylfason vinnur í steypuskálanum. Hann er Grímseyingur sem býr á Egilsstöðum. Hann hefur unnið á álverssvæðinu sl. 3 ár.

Leyndur hæfileiki: Engir því ég kjafta frá þeim jafnóðum, líka þessu með 500 refina sem ég skýt árlega.

Helga Guðrún Hinriksdóttir vinnur hjá vörumóttöku Brammer. Hún hefur starfað á álverssvæðinu í tvö ár. Hún býr á Reyðarfirði, en er frá Hvammstanga.

Leyndur hæfileiki: Ég er snillingur í Kínaskák, og gúgglaðu nú!

Oliwia, einn af nemendum Grunnskólans á Reyðarfirði, með pólskt púsluspil og bækur á pólsku.

Pólskt bókasafn lítur dagsins ljós á Reyðarfirði

Bókasafnið á Reyðarfirði hefur á undanförunum árum leitast við að útvega íbúum bæjarins bækur á pólsku til afþreyingar og fróðleiks. Styrkur frá Alcoa Fjarðaáli, sem veittur var síðastliðið haust gerði safninu kleift að koma sér upp vísi að slíkum bókakosti og þurfa pólskir íbúar nú ekki lengur að leita langt yfir skammt í leit að bókum á móðurmálinu.

Fyrrverandi bæjarstjórnir Guðmundur og Ólafur

Hér eru enn gríðarleg sóknarfæri til staðar

Það gefur augaleið að á jafn stóru vinnusvæði og álverslóðin er við Reyðarfjörð, þar sem vinna rúmlega 900 manns, kenni ýmissa grasa þegar kemur að flóru mannlífsins. Þar er að finna fjölda einstaklinga alls staðar að af landinu þótt rótgrónir Austfirðingar séu þar einna mest áberandi. Og að sönnu er bakgrunnur hvers og eins einnig fjölbreyttur því störfin eru margslungin og nauðsynleg þekking og reynsla mismunandi eftir því.

Ekki er þó víst að allir viti að Fjarðaál statar af tveimur fyrrverandi bæjarstjórum og kennurum og raunar skólastjóra einnig, en það eru þeir einmitt, Guðmundur Bjarnason og Ólafur Sigurðsson. Guðmundur var um árabíl bæjarstjóri Neskaupstaðar. Hann stóð í framlínunni við sameiningu sveitarfélaga á Austfjörðum sem varð að veruleika árið 1998 og tók við starfi bæjarstjóra Fjarðabyggðar eftir sameininguna. Því starfi gegndi hann til haustsins 2006 og tók um ári síðar við sem verkefnastjóri hjá Fjarðaáli. Ólafur er sömuleiðis gamall í hettunni þegar kemur að sveitarstjórnarmálum, enda var hann bæjarstjóri á Seyðisfirði í níu ár, þó ekki samfleytt. Það var svo um mitt ár 2011 að hann ákvað að snúa sér að öðrum störfum. Fyrir þann tíma bjó Ólafur á Neskaupstað og var m.a. skólastjóri þar í bær.

Vistaskiptin

Guðmundur og Ólafur settust yfir kaffibolla á Neskaupstað með Dagmar Ýri Stefánsdóttur, upplýsingafulltrúa Fjarðaáls til að ræða aðdragandann að vistaskiptunum. „Þegar ég hætti sem bæjarstjóri,“ segir Ólafur, „sagði ég að það gerði ekkert til þótt ég fyndi ekki starf á Seyðisfirði því ég færi bara yfir fjöllin og í álverið, sem ég og gerði,“ segir Ólafur, sem nú er leiðtogi í kerskála.

„Þetta var aðeins öðruvísi hjá mér,“ segir Guðmundur. Þegar ég hætti 2006 fór ég í ársleyfi. Það kom m.a. til af því að ég lenti í krabameinsveseni og fór í uppskurð. Í kjölfarið fékk ég símtal frá Tómasi Má Sig-

urðssyni, þáverandi forstjóra, sem bauð mér vinnu í samfélagsteymi Fjarðaáls. Ég byrjaði svo í júní 2007.“

Skemmtileg tilbreyting

Guðmundur og Ólafur eru báðir sammála um að vistaskiptin hafi verið skemmtileg tilbreyting þótt ný starfsvettvangurinn hafi verið þeim báðum framandi. „Ég vissi svo sem vel út á hvað þetta gekk,“ segir Guðmundur, „enda tók ég sem bæjarstjóri virkan þátt í því að fá álver hingað austur. En ég sagði strax við Tómas að ég vildi ekki hafa nein mannaforráð. Ég var búinn að vera bæjarstjóri í 16 ár, fyrst í Neskaupstað og síðan Fjarðabyggð í kjölfar sameiningar, og vildi alls ekki hafa mannaforráð þegar þessi nýi kafli hæfist í mínu lífi. Það er allt annað með Óla, hann er svo hraustur og duglegur að það kom engum á óvart þótt honum yrðu fljótlega falin mannaforráð í kerskálanum,“ segir Guðmundur og brosir, en Óli er leiðtogi á sinni vakt.

„Ég byrjaði sem óbreyttur starfsmaður og var það í eina átta mánuði. Ég var á fullu að kynnst nýjum og framandi hlutum, læra eitthvað nýtt og kynnst nýju fólki á stórum vinnustað þar sem störfin eru fjölbreytt. Þannig að fyrir mér var þetta frábær tími til að hugsa um annað en stjórnarmál.“ Ólafur einsetti sér að koma sér vel inní nýja starfið og sækjast eftir aukinni ábyrgð. „Tæpu ári síðar gerðist það en ég viðurkenni að það var töff til að byrja með. Ég hafði fram til þess aðallega verið á skautbíl og líkaði það vel. Eiginlega finnast mér vaktirnar ómögulegar ef ég næ ekki aðeins að leysa af og

keyra skautbíl,“ segir Óli. Hann telur mikilvægt að grípa áfram í sem flest störf sem heyra undir hans stjórn og vinna á gólfinu með sínu fólki þegar tækifæri er til. „Þetta er stjórnunarstarf sem felur í sér margvíslega samhæfingu á mismunandi verkefnum og ég hef sérstakan metnað fyrir því að láta fólki finnast að ég sé ekki að stjórna því. Þannig blóstrar fólk best í starfi.“

Alltaf í barneignarfríi

„Ég get vottað að þetta er rétt hjá Óla,“ grípur Guðmundur fram í, „Hann var skólastjóri hér meðan ég var bæjarstjóri og ég man hvað kennararnir voru ánægðir með hann sem yfirmann. Ég var hins vegar ekkert rosalega ánægður því hann var alltaf í barneignarfríi, kominn á sextugsaldur,“ segir Guðmundur og hlær. „En þetta var flott hjá honum,“ bætir Guðmundur við. Ólafur brosir og segir að hann hafi fengið að finna fyrir þessu. „Þeir komu þessu að á tveimur þorablótum, hann og Smári Geirs. Á seinna blótinu sögðu þeir að nú væri Ólafur í sínu árlega barneignarfríi. Þeir voru ekkert að spara það,“ segir Óli og hlær.

Faðir blaksins á Norðfirði

Það er almenn vitneskja um það í Fjarðabyggð að Ólafur sé faðir blaksins í Neskaupstað. Þegar hann hóf þar störf sem íþróttakennari 1978 voru ýmsir sem stunduðu blakið. „Ég slóst í hópinn og ári síðar ákváðum við að spila í annarri deild og tilkynntum liðið til keppni á landsvísi,“ segir Ólafur sem setti saman lið. Árangurinn lét ekki á sér standa því fljótlega hófu Norð-

firðingar þátttöku í meistaradeildinni og eftir um 7 ár voru stofnaðir unglingaflokkar fyrir austan. „Það var svo 1987 sem við vorum komnir með lið í öllum flokkum og um 200 iðkendur. Síðan fengum við þjálfara frá Kína, hjón sem tóku að sér karla- og kvennaflokkana,“ segir Ólafur sem var formaður blakdeildarinnar í 18 ár, eða þar til að hann flutti til Seyðisfjarðar til að gerast bæjarstjóri.

Harður Allaballi

„Ég var að kenna á Neskaupstað og ákvað að hætta ef Kennarasambandið gerði enn einn lélega kjarasamninginn. En svo varð og ég sagði upp, og ég get sagt ykkur að það voru mín þyngstu spor á ævinni er ég yfirgaf skólann. Í kjölfarið fór ég á sjóinn og það var ótrúlega skemmtilegur tími, nær allir um borð gamlir nemendur sem tóku mér vel. En svo hvíslaði því einhver að mér að verið væri að leita að bæjarstjóra á Seyðisfirði og ég ætti að sækja um. Það varð úr, ég sótti um eftir stórsigur Sjálfstæðismanna og tók það sérstaklega fram að ég væri Allaballi og ætlaði að vera það þangað til sá flokkur yrði lagður niður. En það var ekkert því til fyrirstöðu í huga þeirra góðu manna sem þarna voru. Þeir réðu mig, Gunnþór Ingvason, nú forstjóri Sildarvinnslunnar í Neskaupstað, og Jónas A. Þ. Jónsson, lögmaður og Eskfirðingur. Þarna var ég í fjögur ár, frá 1998 til 2002. Þá kom fram fjórða framboðið sem felldi meirihluta Sjálfstæðismanna og þar með lauk bæjarstjóraferlinum í bili,“ segir Ólafur sem sótti í kjölfarið um sem skólastjóri grunnskólans á Norðfirði árið 2002. Þar með varð Guðmundur Bjarnason yfirmaður Óla.

Sjálfstæðismaður

„Þar var ég í fjögur ár eða þar til Seyðfirðingar höfðu samband 2006 og vildu fá mig aftur sem bæjarstjóra. Ég samþykkti það ef ég fengi að leiða lista Sjálfstæðismanna, enda búið að leggja niður Alþýðubandalagið og sá góði drengur Geir H. Haarde tekinn við Sjálfstæðisflokknum. Þetta gekk eftir og við náðum meirihluta og aftur var ég bæjarstjóri í fjögur ár, eða til 2010 þegar ég gaf eftir sæti á listanum og hélt áfram sem bæjarstjóri eftir kosningar. En rúmu ári síðar, 2011, fannst mér vera komið nóg. Ég var með tvær litlar stelpur og alltaf í vinnunni á sama tíma og pólitíkin var orðin mjög erfið. Meðal annars varð ég fyrir miklum vonbrigðum með ársreikning bæjarfélags-

ins fyrir árið 2010 og ákvað að axla mína ábyrgð á því með því að segja upp.“

Það versta er að gera ekki neitt

Enda þótt Guðmundur hafi verið hættur í stjórnmalum þegar hér var komið sögu eru þeir Ólafur sammála um að rekstur sveitarfélaganna um allt land hafi verið erfiður í kjölfar efnahagshrunsins og í raun hafi flestir sveitarstjórnarmenn verið dauðhræddir um að taka rangar ákvarðanir. „Það taka allir ýmist réttar eða rangar ákvarðanir, en það versta er að gera ekki neitt,“ segir Guðmundur.

Eins og Austfirðingar vita er Guðmundur Bjarnason borinn og barnfæddur Norðfirðingur. Hann lauk stúdentsprófi frá Laugarvatni. Að loknu námi í félagsfræði við HÍ snéri hann heim til æskulóðanna haustið 1973 og byrjaði strax í bæjarpólitíkinni auk þess að kenna við grunnskólann. „Ég átti BA-ritgerðina eftir og ég kláraði hana 1975 eftir að forseti Íslands hafði djöflast á mér,“ segir Guðmundur og hlær, en Ólafur Ragnar Grímsson var þá prófessor við deildina. Guðmundur var svo bæjarstjóri frá 1991 og fram í september 2006 er Helga Jónsdóttir tók við. „Ég ákvað að hætta alveg afskiptum af pólitík eftir rúm 33 ár. Það gekk þó ekki alveg eftir því ég hef verið formaður Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga frá árinu 2007 en læt af því starfi á næstunni.“

Það var ekki vesenið þá

Guðmundur segir aldrei neitt annað en Alþýðubandalagið hafa komið til greina þegar hann hellti sér í stjórnmal Norðfirðinga. „Ég hef alltaf verið vinstrisinnaður og tók þátt í stúdentapólitíkinni með Röskvu. Það leiddi því af sjálfu sér að ganga til liðs við Alþýðubandalagið. Eftir að það var lagt niður hef ég ekki fundið mér fótfestu í öðrum flokki.“ Þeir Ólafur voru á tímabili báðir bæjarstjórar, Guðmundur í Fjarðabyggð og Ólafur á Seyðisfirði og unnu oft saman í sameiginlegum hagsmunamálum. „Það var ekki vesenið þá,“ segir Ólafur, „það var slegið á þráðinn og málin kláruð,“ og tekur Guðmundur undir það.

Þeir segja að sveitarfélögin á svæðinu þurfi að vinna saman á sem flestum sviðum til hagsbóta fyrir íbúana. Guðmundur telur þó ekki að frekari sameining sé nauðsynleg. Ólafur tekur undir og segir að í stórum málum standi allir þétt saman. „Íbúarnir gerðu það t.d. alveg frá upphafi hugmynda um virkjun og álver,“ segir Ólafur og Guð-

mundur bætir við að öllum hafi verið ljós nauðsyn þess að stöðva fólksfækkunina og síhækkandi meðalaldur íbúa svæðisins.

Stærsti vinnuveitandi Seyðfirðinga

Flestum er síðasti vetur í fersku minni sökum gífurlegra snjóþyngsla á Norður- og Austurlandi. Ólafur fór ekki varhluta af ófærðinni enda var Seyðisfjörður margsinnis án vegsambands til Héraðs svo dögunum skipti. „Það er ekki víst að fólk geri sér grein fyrir því að Fjarðaál er stærsti vinnuveitandi Seyðfirðinga, ætli það séu ekki um 30 manns sem vinna í álverinu og þeir væru án efa fleiri ef vegsamgöngur væru í lagi. Veturinn 2012-2013 var líka mjög erfiður þótt steinninn hafi tekið úr í fyrra,“ segir Ólafur.

Verður að bora frá Seyðisfirði

„Það er alveg ljóst að það verður að bora göng frá Seyðisfirði,“ segir Guðmundur, „spurningin er bara í hvaða átt, beint uppá Hérað eða ráðast í Samgöngin svokölluðu, sem væru göng til Mjóafjarðar og þaðan annars vegar til Neskaupstaðar og hins vegar uppá Hérað. Persónulega tel ég Samgöngin skynsamlegasta kostinn vegna þess að þá yrðu sveitarfélögin þrjú, Fjarðabyggð, Seyðisfjarðarkaupstaður og Fljótsdalshérad eitt hindrunarlaust atvinnusvæði. Samgöngumálin eru mikil ógn við atvinnulíf Seyðfirðinga og ef ég horfi á þetta með augum Alcoa þá eru öruggar samgöngur til og frá Seyðisfirði líka mikið hagsmunamál fyrir okkur vegna mönnunar á vöktum. Það var oft erfitt í fyrra þegar Seyðfirðingar sátu fastir heima,“ segir Guðmundur og bætir við að með Samgöngunum yrði Fagradalur, milli Reyðarfjarðar og Héraðs, ekki lengur farartálmi. „Það eru á þriðja hundrað manns á Héraði sem sækja vinnu í álverið, þannig að fyrir mér eru Samgöngin skynsamlegust. Ólafur tekur heils hugar undir með Guðmundi, en telur þó að þau verði ekki á dagskrá í nánustu framtíð. „Í því ljósi tel ég að skynsamlegast að leggja áherslu á Fjarðarheiðargöng vegna mikillar samvinnu við Héraðsmenn,“ segir Ólafur.

Guðmundur og Ólafur segja að á svæðinu séu mikil og spennandi tækifæri til staðar sem treyst geta búsetuskilyrðin enn frekar. Lykilatriðið sé að bæta samgöngurnar. Það muni treysta atvinnustigið enn frekar og auka enn meir samstarf sveitarfélaganna þriggja.

Stuðningsmiðstöð fyrir krabbameins- sjúka í undirbúningi

Krabbameinsfélögin á Austurlandi; Krabbameinsfélag Austurlands og Krabbameinsfélag Austfjarða, vinna mikilvægt starf í fjórðungnum. Félögin reka saman skrifstofu á Reyðarfirði og nú hefur Krabbameinsfélag Austfjarða ákveðið að koma á fót endurhæfingar- og stuðningsmiðstöð fyrir krabbameinssjúka og aðstandendur þeirra. Alcoa hefur lagt verkefninu lið með einnar milljón króna framlagi. Tinna Hrönn Smáradóttir, iðjuþjálfari og starfsmaður félaganna á Þjónustuskrifstofu Krabbameinsfélags Austfjarða og Austurlands við Búðareyri, segir að í héraðinu séu lítil sem engin úrræði fyrir krabbameinsgreinda.

„Já, hér er fólk tvímælalaust í erfiðari stöðu heldur en fyrir sunnan. Krabbameinsslæknarnir og sérfræðingarnir eru fyrir sunnan sem og öll sérhæfð tæki þannig að fjarlægðin gerir veikindin mun erfiðari. Sem dæmi má nefna að þeir sem fara í geislameðferð þurfa að mæta á hverjum virkum degi í allt að sjö vikur. Það er ansi langur tími í burtu frá ástvinum og heimili. Þess vegna er fjárhagslegur stuðningur við skjólstaðingana einnig stór partur af starfinu sem felst í niðurgreiðslu á dvalarkostnaði fyrir sunnan,“ segir Tinna.

Kippt úr sambandi

Þeim sem veikjast af krabbameini er skyndilega kippt úr sambandi við daglegar athafnir venjulegs lífs, öll orkan fer í erfið og oft langvinn atök við sjúkdóminn. Það vita allir sem kynnst hafa sjúkdómnum, hvort sem það er á eigin skinni eða í gegnum nána ættingja. „Þess vegna er svo mikilvægt að fólk hafi áfram, þrátt fyrir veikindin hlutverk og tilgang og í því sambandi gegnir miðstöð eins og sú sem við erum að undirbúa mikilvægu hlutverki,“ segir Tinna.

Drífi sig í skoðun!

Starfssvæði krabbameinsfélaganna á Austurlandi er víðtækt, nær frá Djúpavogi í suðri til Vopnafjarðar auk Fljótsdalshéraðs og eru helstu verkefnið falin í upplýsingagjöf, ráðgjöf og sálfélagslegum stuðningi við sjúka og aðstandendur þeirra auk þess sem félögin standa fyrir fræðslufundum, námskeiðum og miklu forvarnarsarfi. „Þar bera hæst Karlar og krabbamein í Mottumars og Bleika slaufan. Núna erum við í átaksverkefni með leitarstöðinni þar sem það fækkar sífellt þeim konum sem mæta í leghálskrabbameinsleit og það er mjög alvarlegt mál. Leghálskrabbamein er fyrst og fremst sjúkdómur yngri kvenna og í dag er staðreyndin sú að innan við 50% kvenna á aldrinum 23-29 ára mæta reglulega í leitina. Ég vil nota tækifærið hér og skora á allar konur sem lesa þetta að drífa sig í skoðun þegar þær fá boð um það,“ segir Tinna, en þess má geta að lokum að skrifstofan er opin á þriðjudögum og fimmtudögum milli kl. 11 og 13.

Við erum Alcoa Fjarðaál

Jón Þór Björgvinsson er leiðtogi á kranaverkstæði Fjarðaáls. Hann er frá Hafnarfirði og hefur unnið hjá fyrirtækinu í sjö ár. Jón býr á Egilsstöðum.

Leyndur hæfileiki:

Ég er með skipstjórnarréttindi á úthafsskútu. Það vantar bara skútuna!

Agnieszka Kędziora er frá Póllandi. Hún býr á Eskifirði og hefur frá árinu 2012 starfað hjá Fjarðarþrifum ehf. á álversvæðinu.

Leyndur hæfileiki: Ég æfði lengi sund heima í Póllandi og á m.a. nokkrar medalíur frá þeim tíma.

Dagný Björk Reynisdóttir er líftækniþræðingur í umhverfis-, heilsu- og öryggisteymi (UHÖ) Fjarðaáls. Hún býr á Reyðarfirði, en þangað flutti hún frá Akureyri árið 2009 þegar hún hóf störf hjá Fjarðaáli.

Leyndur hæfileiki: Ég er illa haldin af þrjónablæti!

Reynsla sem ég mun aldrei gleyma

Rebekka hlaut í vor námsstyrk frá Alcoa Foundation til þess að taka þátt í leiðangri um bandaríska þjóðgarðinn Yosemite í Kaliforníu ásamt 24 öðrum unglingum á sama aldri og frá ýmsum löndum. Var leiðangurinn farinn í ágúst og kom Rebekka heim aftur skömmu áður en menntaskólanámið hófst á ný.

Rebekka stundar nám á náttúrufræðibraut við Menntaskólann á Egilsstöðum. Hún er varaformaður nemendaráðs ME auk þess sem hún þjálfar fimleika og vinnur af og til í afleysingum á Gistihúsinu á Egilsstöðum meðfram námi. Hún er mikill náttúruunnandi og góður námsmaður. Hún segir dvölinna í Yosemite ógleymanlega reynslu.

Óbyggðirnar eftirminnilegar

„Við vorum 24 frá ellefu löndum sem vorum valin til að fara í þjóðgarðinn og verja þar 10 dögum til gönguferðalaga, náms og skemmtunar. Við gistum í skálum og fórum í ýmsar dagsferðir. Við skoðuðum t.d. hin risavöxnu tré Giant sequoias, sem dæmi eru um að göngustígar, jafnvel mjóir bílvegir liggi í gegnum vegna þess hve bolir trjáanna eru sverir. Síðan dvöldum við í tvo daga í Yosemite-dal, sem segja má að sé hjarta þjóðgarðsins,“ segir Rebekka. Hún segir fimm daga gönguferðalag í óbyggðum þjóðgarðsins mjög eftirminnilegt. „Þar eru engir vegir, bara stígar og þar ríkja strangar reglur um umgengni og fleira. Það er t.d. takmarkaður fjöldi fólks sem má vera á hverri gönguleið í einu.“

Enginn svitalyktareyðir!

„Við vorum þar í algjörlega villtri náttúru þar sem við bárum allt á bakinu, mat og útbúnað. Það var vissulega mikil upplifun að gista í tjaldi í þrjú þúsund metra hæð, og það snjóaði til dæmis á okkur,“ segir Rebekka sem ekki mátti hafa meðferðis ákveðna hluti í óbyggðunum, t.d. nauðsynjavörur á borð við svitalyktareyði og andlitskrem. „Nei nei, það var alveg bannað því ýmis dýr geta runnið á lyktina. Matarleifar mátti heldur alls ekki skilja eftir því þá gátum við átt á hættu að fá skógarbirni í næturheimsókn í tjald-búðirnar.“ Hún segir ferðalagið hafa verið ótrúlega þroskandi og endurnærandi fyrir alla þátttakendur í ferðinni.

„Ég lærði svo ótrúlega margt og á svo ólíkan hátt, m.a. um þjóðgarðinn sem slíkan, jarðfræði hans og sögu, um útivist og gönguferðir og hvernig maður á að bera sig að í þeim efnum. Svo kynntist ég framandi orðum, tónlist og menningu hinna krakkanna. Við töluðum um hvernig hlutirnir eru gerðir í okkar samfélagi og þá fór maður að hugsa og velta fyrir sér hvernig það væri til dæmis

hægt að útfæra sumt af því sem kom fram í sínum eigin heimabæ. Við lærðum ekki bara af kennurunum heldur einnig af hvert öðru,“ segir Rebekka, sem var í sinni fyrstu heimsókn til Bandaríkjanna.

Halda sambandinu

Krakkarnir hafa haldið sambandi eftir ferðina og spjalla nú af og til á Skype og Facebook. „Það er ótrúlega auðvelt að halda sambandi við fólk frá öllum heimsálfum þegar maður hefur tæknina. Við erum þegar byrjuð að plana endurfund (reunion) hér á Íslandi sem er mitt á milli Evrópu og Bandaríkjanna. Þeim finnst Ísland spennandi og hafa sent mér myndir héðan sem þau sjá á Instragram. Það er t.d. draumur margra að sjá norðurljósin,“ segir Rebekka, sem mælir hiklaust með því við aðra unglinga að sækja um þennan styrk Alcoa verði hann í boði á næsta ári. „Ég mæli með því að allir sem hafa áhuga á náttúrufræðigreinum eða hafa gaman að útivist að sækja um. Ég get lofað því að ferðalagið verði reynsla sem aldrei gleymist.“

Hluti ferðafélaga Rebekku sem tók myndina í óbyggðum Yosemite.

Starfsfólk Fjarðaáls og fjölskyldumeðlimir tóku nýlega til hendinni hjá björgunarsveitinni Geisla á Fáskrúðsfirði, sem fékk 1,2 mkr. styrk frá Alcoa Foundation.

Styrkúthlutanir Alcoa Fjarðaáls

Alcoa Fjarðaál og Samfélagssjóður Alcoa (Alcoa Foundation) veita á hverju ári fjölmarga styrki hér á landi til að styðja við samfélagið á Austurlandi. Frá árinu 2003 hefur um 930 milljónum króna verið varið til verkefna í því skyni. Hærri styrkir eru veittir af Samfélags-sjóðnum í Bandaríkjunum og meðal verkefna sem hann hefur styrkt má nefna Austurbrú – Samgönguverkefni, Uppbyggingu Jöklu sem laxveiðiár, Umhverfissamtökin Veraldarvini og Landbótasjóð Norður-Héraðs. Stærsti styrkurinn sem Alcoa Fjarðaál veitir hvert ár rennur til Vina Vatnajökuls – hollvinasamtaka Vatnajökulsþjóðgarðs, sem hefur að markmiði að afla fjár til styrktar rannsóknum

og til kynningar- og fræðslustarfs þannig að sem flestir fái notið náttúru og sögu þjóðgarðsins.

Tvisvar á ári, að hausti og að vori, er úthlutað úr styrktarsjóði Alcoa Fjarðaáls. Það eru smærri styrkir en Samfélagssjóður Alcoa veitir en þeir eru engu að síður afar mikilvægir fyrir margvíslegt menningar-, æskulýðs-, og uppbyggingarstarf á Mið-Austurlandi. Sérstök úthlutunarnefnd fjallar um umsóknir sem berast og velur þau verkefni sem hljóta styrki hverju sinni. Í nefndinni situr fólk bæði innan og utan fyrirtækisins. Heildarframlagið á styrkárinu 2013/2014 nam um 13 milljónum.

Haustúthlutun 2013

Styrkþegi	Verkefni
Krabbameinsfélag Austfjarða	Endurhæfingar- og stuðningsmiðstöð
Bjv. Ársól og Gerpír	Búnaðarkaup fyrir leitarhundateymi
Heima	Listhús og gestavinnustofur á Seyðisfirði
RKÍ Héraði og Borgarfirði	Jólasjóðurinn á Héraði
RKÍ Fjarðabyggð og Breiðdalsvík og Eskifjarðarkirkja	Jólasjóðurinn í Fjarðabyggð
Austurbrú	Tæknidagur fjölskyldunnar
Félagsmiðstöðin Lindin Seyðisfirði	Uppbygging íþróttasvæðis
Verkmenntaskóli Austurlands	Verknámsvika
Sláturhúsið Fljótaldshéraði	Kaup og uppsetning á sýningartaldi
U.M.F. Leiknir	Trampólín í íþróttamiðstöðina Fáskrúðsfirði
Menningarmiðstöð Fljótalds-héraðs	Sýning með áherslu á Lagarfljótorminn
Hreindýraland sf.	Hátíðin 700IS Hreindýraland
Leikfélagið Djúpið / Verkmenntaskóli Austurlands	Leiklistarnámskeið fyrir nemendur
Ásheimar	Geðræktarmiðstöðin Ásheimar (áður Kompan)
RKÍ Reyðarfirði	Þjóðahátíð Austfirðinga 17. nóvember
ÆSKA	Farskóli leiðtogaefna á Austurlandi
RKÍ Breiðdalsvík	Endurmenntun og þjálfun sjúkraflutningamanna
Bókasafnið á Reyðarfirði	Kaup á barnabókum á pólsku
UÍA	Farandnámskeið í ræðumennsku
UÍA	Tour de Ormurinn 2014
Samtals: 6.700.000	

Vorúthlutun 2014

Styrkþegi	Verkefni
Björgunarsveitin Hérað	Búnaðarkerra fyrir hópslys
Millifótakonfekt	Eistnaflug 2014
Kvenfélagið Hlíf Breiðdal	Sundlaugardúkur á Breiðdalslaug
U.M.F. Ásinn	Kaup á hnoðbrettinu Lucasi
Hljómsveitin Dægurlagadraumar	Tónlistarskemmtun í Mjóafirði
Leikfélag Norðfjarðar	Uppsetning á leikritinu Skvaldri
Kór Fjarðabyggðar	Óma Íslandslög 4
Bókaútgáfan Hólar	Örnefni í Mjóafirði
Tilraunaleikhús Austurlands	Leikgerð á Steina-Petru
Orkuboltar	Varmadæla í VA f/kennslu og fræðslu
Austfirsk upplýsing	Hljóðbækur í bókasöfn Fjarðabyggðar, Fljótaldshéraðs og Seyðisfjarðar
Kvenfélag Reyðarfjarðar	Útgáfa afmælisrits árið 2016
Skátafélagið Héraðsbúar	Útlífsskóli
Foreldrafélag Brúarásskóla	Legókeppni á Spáni
Breiðdalssetur	Málstofa um jarðfræði
Kirkjumiðstöð Austurlands	Sumarbúðir við Eiðavatn, listaflokkur
Litla Ljóða hámerin	Ljóðahátíð á Fljótaldshéraði og í Eyjafirði
Gunnarsstofnun	75 ára afmæli Skriðuklausturs
Kvennakórinn Héraðsdætur	Söngsmíða kóra á Fljótaldshéraði
Tónlistarstundir	Tónleikaröð, 6 sumartónleikar
Ferðafélag Fjarðamanna	Gönguvikan á Fætur í Fjarðabyggð
List án landamæra á Austurlandi	Listahátíð
Ungmennafélagið Neisti	Forvarnarstarf í fyrirlestraformi
Sláturhúsið Menningarhús	Endurnýjun ljósabúnaðar v/ sýningarhalds
Samtals: 6.200.000	

Dægurlagadraumar í Mjóafirði

Austfirski hljómsveitin Dægurlagadraumar hélt tónleika á þremur stöðum á Austurlandi í sumar eins og hún hefur gert undanfarin þrjú sumur við góðan orðstír. Hljómsveitin sérhæfir sig í flutningi á innlendum og erlendum dægurlögum frá sjötta og sjöunda áratugnum og í sumar brá sveitin sér m.a. til Mjóafjarðar, þar sem leikið var og spilað fyrir um tvö hundruð áheyrendur.

„Það hitti svo vel á að sunnudaginn 27. júlí var ýmislegt um að vera í firðinum sama dag, kaffihlaðborð stóð uppi í Sólbrekku auk þess sem menn þeyttu lúður út við Dalatangavita, svo líklega lagðist allt á eitt með veðurguðunum og góðri dagskrá til að gera daginn sem ánægjulegastan,“ segir Erla Dóra Vogler, einn meðlima og stofnenda Dægurlagadrauma. Hún segir að tilurð hljómsveitarinnar megi rekja til fjölmargra hugmynda sem blunduðu í kollinum á henni að loknu söngnámi í Austurríki 2011.

Ágúst Ármann

„Mig langaði að syngja dægurlög og pabbi (Philip Vogler) benti mér á að tala við Ágúst Ármann, heitinn, Þorláksson, sem alla tíð var

mikil vítamínssprauta fyrir allt tónlistarlíf í Neskaupstað og síðar Fjarðabyggð. Hann slóst í lið með mér við að koma hugmyndinni á koppinn og stuttu síðar varð hljómsveitin Dægurlagadraumar til.“

Auk Erlu Dóru skipuðu Dægurlagadrauma í upphafi feðgarnir Ágúst Ármann, Þorlákur Ægir og Bjarni Freyr, sem gjarnan er líkt við Vilhjálm Vilhjálmsson vegna sinnar fallegu raddar, sem og Jón Hilmar Kárasen og Marías Benedikt Kristjánsson. Ágúst Ármann féll frá langt um aldur fram haustið 2011, rétt rúmlega sextugur að aldri, og tók þá Daníel Arason við hljómborðinu og nikkunni af Ágústi, en í sumar kom svo Egill Jónsson í hans stað.

Loks greitt fyrir vinnuna

„Tónleikahaldið í Mjóafirði var styrkt af Alcoa Fjarðaáli, Menningarráði Austurlands og Fjarðabyggð, og laut framlag Alcoa að því að bjóða gestum upp á ókeypis tónleika,“ segir Erla Dóra. Hún segir hljómsveitina hafa mikla ánægju af því að halda skemmtanir í fámennari byggðakjörnum, þar sem alla jafna er ekki mikið um tónleikahald. „Auk þess varð framlagið frá Alcoa til þess að hægt var að greiða laun í samræmi við þá vinnu sem lögð var í verkefnið. Það er í fyrsta sinn sem það hefur tekist frá upphafi,“ segir Erla Dóra.

Við erum Alcoa Fjarðaál

Hafsteinn Ágústsson hefur starfað á álverssvæðinu sl. 4 ár. Hann er húsvörður í mjög stóru húsi! Hann býr í Fellabæ, fór þangað frá Djúpavogi.

Leyndur hæfileiki: Ég er bókaormur sem leggur síðan aftur augun, sko, svona!

Brynhildur Jónsdóttir vinnur í kerskál-anum og hefur starfað á álverssvæðinu í 4 ár. Hún býr á Reyðarfirði, en er ættuð frá Flúðum.

Leyndur hæfileiki: Ég er „gamall“ hestamaður!

Svanbjörg Pálsdóttir er hjúkrunarfræðingur hjá Fjarðaáli. Hún er Seyðfirðingur, býr á Eskifirði og hóf störf hjá fyrirtækinu á síðasta ári.

Leyndur hæfileiki: Ég hef ákaflega gaman af því að segja börnum sögur. Hefði átt að verða barnabókahöfundur!

Alcoa Fjarðaál

– í lífi og starfi á árinu 2014

F.v. Unnur Þorleifsdóttir, verkfræðingur í kerskál Fjarðaáls, Guðmundur Sveinsson umhverfisverkfræðingur hjá Fjarðaáli, Alan Davison og Geir Sigurpáll Hlöðversson, framkvæmdastjóri umhverfis-, heilsu- og öryggismála Fjarðaáls.

Flúor ekki í því magni að geta skaðað

Dr. Alan Davison, prófessor emeritus við Newcastleháskóla

Alan Davison er einn helsti sérfræðingur heims á sviði áhrifa flúors í umhverfinu. Hann sat um árabíl í Rannsóknarráði umhverfismála í Bretlandi (UK Natural Environment Research Council) sem fjallar m.a. um loftmengun, og einnig starfaði hann innan Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO). Alan var prófessor við háskólana í Newcastle og Durham en settist að nafninu til í helgan stein fyrir rúmum tíu árum. Hann kenndi á sínum tíma umhverfislíffræði ásamt því að stunda rannsóknir á áhrifum flúoríðs og brennisteinsdíoxíðs í umhverfinu. Hann hefur skrifað fjölda bóka og greina um mengun og umhverfisáhrif. Hann sinnir enn ýmsum ráðgjafarstörfum við iðnfyrirtæki, einkum áliðnaðinn, og hefur unnið með umhverfissérfræðingum Alcoa um allan heim. Samstarf hans við Fjarðaál hófst árið 2004, þremur árum áður en álverið hóf framleiðslu.

Alan segir að þrátt fyrir stórstígar framfarir flestra iðngreina til að draga úr áhrifum starfsemi sinnar á umhverfið leiti iðnfyrirtæki og löggjafinn stöðugt eftir ráðgjöf og upplýsingum um hvernig gera megir enn betur á umhverfisviðinu. „Reynsla mín af ráðgjafarstörfum á ólíkum stöðum eins og t.d. Íslandi, Brasilíu og Óman hefur sýnt mér að við eigum enn ýmislegt ólært varðandi flúor. Við vitum þó að staðlaðar hugmyndir, leiðbeiningar og reglugerðir í flúormálum álvera, eins og þær sem tóku gildi í Bandaríkjunum fyrir um 50 árum, geta ekki gilt hvar sem er vegna ólíks loftslags og veðuraðstæðna. Reglur um vöktun og eftirlit með flúorútbæstri verður því að sníða sérstaklega að aðstæðum á hverjum stað,“ segir Alan.

Upplýsingar um flúor

Alan Davison hefur verið Alcoa Fjarðaáli til ráðgjafar undanfarin misseri vegna flúormála. Hvers hefur hann orðið áskynja til þessa í heimsóknum sínum austur á land?

„Áður en ég kom kynnti ég mér mikið magn upplýsinga og gagna sem varða flúormælingar og skoðun grasbíta á svæðinu. Í ljósi þeirra hafa áhyggjur fólks komið mér mest á óvart. Eftir samtöl við bændur, hrossaeigendur og sveitarstjórnarfólk tel ég að áhyggjurnar stafi af skorti á upplýsingum og þekkingu á áhrifum flúors á umhverfið. Af þeim sökum vinn ég nú að gerð upplýsingabæklings um flúor sem verður aðgengilegur íbúum hér á svæðinu.“

Flúor of lítill til að skaða

Alan hefur kynnt sér öll gögn um magn flúors í Reyðarfirði, m.a. mæliniðurstöður undanfarinna ára og skýrslur dýralækna ásamt því að hafa rætt við hagsmunaaðila á svæðinu, bæði bændur og bæjaryfirvöld. Hann segir ljóst að flúormagn í gróðri í Reyðarfirði sé ekki í nægilegu magni til að geta haft áhrif á heilsu sauðfjár og hrossa í Reyðarfirði. „Ég tel engu að síður að bæta þurfi vöktunaráætlunina, sérstaklega er varðar sauðfjárbætur í fjalllendi á svæðinu og það fyrirkomulag sem dýralæknar styðjast við í skoðun dýra.“

Vel haldin furutré

Hver eru fyrstu merki þess að flúor er of mikill í náttúrunni og getur almenningur greint slíkt? „Já, fyrir 50 árum þegar flúor frá álverum var 10 til 20 sinnum meiri en hann er núna. Í dag er það aðeins á færi sérfróðra að greina sýnileg áhrif. Það á bæði við um grasbíta og gróður.“ Alan kom hingað til lands áður en Fjarðaál tók til starfa. Það vakti þá athygli hans að verið var að gróðursetja furutré innan væntanlegs þynningarsvæðis og taldi hann að með tímanum yrðu þau fyrir skemmdum.

„Sumar furutegundir eru mjög viðkvæmar fyrir flúor í andrúmslofti. Við lögðum því til að fylgst yrði með þessum litlu trjáplöntum, bæði ástandi barrnála og árlegum vexti þeirra. Þeim hjá Fjarðaáli fannst þetta góð hugmynd og það ánægjulega hefur komið í ljós að engin breyting hefur orðið á trjánunum eftir að álverið tók til starfa. Í dag sjáum við enn engan mun á þessum trjám og öðrum furutrjám sem eru innar í Reyðarfirði. Sums staðar erlendis, þar sem gömul álver eru í furuskógi sér þess merki á trjánunum.“

Lykilhlutverk bænda

Alan er væntanlegur hingað til lands á næstunni í því skyni að heimsækja bændur í Reyðarfirði og veita þeim ráðgjöf. „Bændur gegna lykilhlutverki þegar kemur að eftirliti með ástandi og heilsu bústofsins og það er mikilvægt að bjóða þeim ráðgjöf og leiðbeiningar um eftir hverju þeir eigi að leita varðandi áhrif flúors og koma í veg fyrir áhrif hans á dýrin,“ segir Alan. Þess má einnig geta að kollegi Alans til margra ára, dýralæknirinn dr. Barry Johnson frá Liverpool, er einnig væntanlegur til landsins í sömu erindum.

Öll gögn aðgengileg

Eins og áður hefur komið fram lætur Alcoa Fjarðaál óháða aðila annast allar mælingar á flúor í gróðri í og við Reyðarfjörð. Hvaða

skoðun hefur Alan á því fyrirkomu-lagi? „Enda þótt þróunin hafi verið þessi um allan heim, þá er það engu að síður svo að hjá mörgum álverum sjá starfsmenn álveranna sjálfir um mælingarnar, og það tel ég að séu mistök. Alcoa Fjarðaál tók strax frá upphafi þá ákvörðun að fela utanaðkomandi aðilum verkið og samstarfsmaður minn í marga áratugi, dr. Leonard Weinstein, sem hefur unnið með stjórnendum rúmlega 40 álvera um allan heim, segir Alcoa standa sig framúrskarandi vel á umhverfissviðinu. Það er kannski ekki svo skrítið því margar tæknilausnir í umhverfismálum sem nú eru notaðar víða um heim voru einmitt þróaðar af starfsfólki Alcoa, þar á meðal aðferðir við mælingar á flúor. Ég hef unnið með sérfræðingum margra álvera Alcoa og ég fæ alls staðar aðgang að öllum gögnum sem ég bið um. Það tel ég að sé til mikillar fyrirmyndar.“

Framúrskarandi Náttúrustofa

Alan er afar ánægður með störf Náttúrustofu Austurlands og þá sérfræðipækkingu sem þar er til staðar. „Þegar við vorum hér 2004 að skoða hvaða aðilar gætu séð um framkvæmd mælinga á flúor og greiningu niðurstaðna þá töldum við að slíka sérfræðinga hlyti að þurfa að sækja til Reykjavíkur. Okkur létti því mjög þegar við urðum þess áskynja að öll þekking og nauðsynlegur aðbúnaður var til staðar hjá Náttúrustofu Austurlands. Við hefðum ekki getað sett saman þá viðamiklu vöktunaráætlun sem hér er nema með aðstoð Kristínar Ágústsdóttur og Erlínar Jóhannsdóttur,“ segir Alan Davison að lokum.

„Bændur gegna lykilhlutverki við eftirlit með bústofni...“

Forvitinn dróni fylgdist með vinnunni.

Í Action

Á hverju ári fara hópar starfsmanna Fjarðaáls auk fjölskyldu-meðlima og vina um Austurland til vinnu í sjálfbærari verk-efnum sem ganga undir heitinu Action verkefni.

Á Eskafirði beið „Actionmanna“ það stóra verkefni að rífa klæðningu af skála golfklúbbsins og klæða uppá nýtt.

Álklasinn stuðlar að frekari tækifærum í atvinnulífinu

Magnús Þór Ásmundsson, forstjóri Alcoa á Íslandi og stjórnarmaður í Samáli

Áliðnaður á Íslandi skapar gríðarleg verðmæti og stendur fyrir um fjórðungi af útflutningstekjum Íslendinga sem skilar mikilvægum gjaldeyristekjum í þjóðarbúið. Fjarðaál er stærst þriggja álvera á Íslandi en á síðasta ári námu tekjur fyrirtækisins 95 milljörðum króna og þar af urðu um 33 milljarðar króna eftir á Íslandi í formi aðkeyptra vara og þjónustu, launa, skatta og samfélagsstyrkja.

Áhrifa áliðnaðarins gætir langt utan við lóðarmörk íslensku álveranna þriggja. Á árinu 2013 keyptu álverin vörur og þjónustu á Íslandi af um 700 aðilum fyrir yfir 30 milljarða króna. Fjöldamörg fyrirtæki þjónusta ál- og orkuiðnaðinn og hafa byggt upp mikilvæga þekkingu á geiranum, þekkingu sem í dag er einnig orðin útflutningsvara frá Íslandi þar sem fyrirtækin sinna nú verkefnum jafnt innanlands sem utan.

Þjónusta við álver víða um heim

Fjöldmörg sérhæfð þjónustufyrirtæki hafa sprottið upp og vaxið samfara áliðnaðinum á Íslandi og hafa tengslin við alþjóðlegu ál-fyrirtækin veitt þeim tækifæri innan sömu fyrirtækja erlendis. Fyrirtækin VHE og Launafl eru meðal öflugra samstarfsaðila Fjarðaáls á Reyðarfirði en þau hafa þess utan einnig byggt upp og aukið þjónustustigið í samfélaginu þar sem þau starfa. VHE sem lengi hefur þjónustað áliðnaðinn hefur jafnframt verið öflugt í vöruþróun og selt sínar vörur erlendis. Verkfræðifyrirtæki eins og Efla og HRV hafa náð góðum árangri og þjónustað álver víða um heim. Síðast en ekki síst hafa sprotafyrirtæki haslað sér völl t.d. við

endurvinnslu á aukaafurðum sem falla til við álframleiðsluna og á Nýsköpunarmiðstöð er unnið að áhugaverðum þróunarverkefnum um endurfóðrun kera og nýtingu á kerbrotum. Eingöngu brot af mörgum góðum fyrirtækjum hafa hér verið nefnd en álklasinn nær jafnframt til ólíkra fyrirtækja og starfsemi, t.d. flutningsfyrirtækja, ýmissa vörubirgja, fjármála-fyrirtækja og menntastofnana.

Álklasinn stuðlar að frekari tækifærum

Samtök álframleiðenda á Íslandi, Samál, hefur nú frumkvæði að stofnun Álklasa með aðkomu fjölda fyrirtækja og stofnana sem eiga sameiginlega hagsmuni í áliðnaðinum. Í klasasamstarfi leiða aðilar innan klasans saman hesta sína og með samvinnu ná þeir að skapa meiri verðmæti en annars hefði verið hægt. Þekkingaröflun eykst og ný tækifæri skapast með aukinni færni, innsæi og tækni á mismunandi sviðum. Á Íslandi hafa m.a. Sjávarklasinn og Jarðvarmaklasinn fest rætur og sannað ágæti sitt.

Þörf á aukinni menntun

Í apríl 2014 hittust aðilar um 40 fyrirtækja og stofnana og unnu að stefnumótun fyrir álklasann til ársins 2020. Ein af mikilvægum niðurstöðum þess fundar var að efla þyrfti menntun og rannsóknir á sviði áliðnaðar. Efla þyrfti samstarf við háskólana og benda á þau áhugaverðu tækifæri sem tæknimenntuðu fólki stæði til boða í áliðnaðinum, einni af undirstöðu atvinnugreinum Íslendinga. Til að fylgja þessu eftir var á ársfundi Samáls í maí, skrifað undir viljayfirlýsingu álfyrirtækjanna, Iðnaðarráðuneytisins, Nýsköpunarmiðstöðvar, Háskóla Íslands og Háskólans í Reykjavík um stofnun Rannsóknarseturs í ál- og efnisvísindum og um meistaranám á sama sviði. Nú er unnið að frekari útfærslu verkefnisins og mun tæknimenntuðum einstaklingum innan tíðar standa til boða að sérhæfa sig á sviði ál- og efnisvísinda í íslenskum háskólum.

Álklasasamstarfinu hefur rétt verið ýtt úr vör en í framtíðinni verður hann vettvangur samstarfs og farvegur fyrir þekkingu, vörur, þjónustu og framþróun iðnaðarins á ýmsum sviðum.

Vörur sem skila meiru í þjóðarbúið

Allt frá upphafi hefur Fjarðaál stefnt að því að auka hlutfall virðisaukandi framleiðslu álversins. Smám saman hefur fyrirtækið aukið framleiðslu á melmisstöngum og álvír á þeim hraða sem markaðurinn og framleiðsluferlar hafa leyft.

Á árinu 2013 jókst hlutfall þessa hluta framleiðslunnar um 5 prósent. Aukninguna má aðallega rekja til melmisstangaframleiðslu þar sem markaðurinn fyrir álvíra var ekki hagstæður á þeim tíma. Eftirspurnin eftir vírum minnkaði um 10% í samanburði við árið á undan. Hins vegar hefur eftirspurnin aukist aftur, þannig að á árinu 2014 hefur Fjarðaál aukið hlutfall álvíra og melmisstanga um 6% af heildarframleiðslu.

Nexans

Starfsmenn Fjarðaáls vinna stöðugt að því að styrkja samband sitt við viðskiptavinum fyrirtækisins. Með því að bjóða fyrsta flokks vöru og góða þjónustu vill Fjarðaál verða fremst í flokki þegar viðskiptavinur leitar að ákveðinni vöru. Sem dæmi um slíkt samband má nefna álvír með mikilli leiðni sem Fjarðaál framleiðir sérstaklega

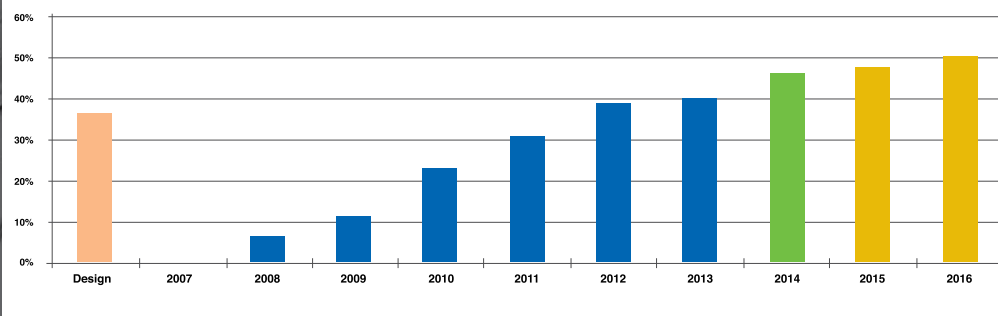
fyrir Nexans sem er einn stærsti aðili heims í framleiðslu á háspennulínunum. Þessi sérframleiðsla Fjarðaáls er sniðin að óskum Nexans og hefur skapað afar farsælt samstarf.

Borbet

Annað gott dæmi er þróun vöruafhendingar til þýska álfelguframleiðandans Borbet. Fyrirtækið bræðir melmisstangir til þess að steypa felgur og í samstarfi við Borbet hafa starfsmenn Fjarðaáls fundið aðferð til þess að stafla melmisstöngum á nýjan hátt þannig að yfirborðssvæði hvers búnts stækkar og bræðslan gengur því mun betur fyrir sig.

Síðast en ekki síst ber að nefna að eftir því sem varan kostar meira í útflutningi skilar hærri tala sér í þjóðarbúið. Hér á landi hafa sumir velt vöngum yfir því af hverju ál er flutt óunnið í miklu magni til annarra landa til frekari úrvinnslu. Við þeirri áskorun hafa íslensku álverin m.a. brugðist með því að auka sérvinnslu á þvíáli sem selt er til viðskiptavina erlendis.

Þróun virðisaukandi framleiðslu hjá Fjarðaáli og áætlun næstu ára.

Oddur álbóndi gerir garðinn frægan

Oddur Eysteinn Friðriksson situr ekki auðum höndum á milli þess sem hann bræðir steypujárn á ofnasvæði skautsmiðjunnar hjá Fjarðaáli. Hann hefur getið sér gott orð sem listamaðurinn Odee og jafnframt afrekað að gera allt vitlaust á vinsælli listamannasíðu á netinu. Unnusta hans, Katrín Þórhallsdóttir, vinnur líka í skautsmiðjunni og saman eiga þau soninn Ými Kalda, sem tók málin í sínar hendur strax í móðurkviði og stýrði foreldrum sínum frá Reykjavík til Eskifjarðar.

Oddur fæddist í Reykjavík 1983 en bjó í Bandaríkjunum til fimm ára aldurs, þar sem foreldrar hans voru í námi. Þrátt fyrir að hafa snúið ungur heim hefur Oddur aldrei ryðgað í enskunni. Hann var gjarnan í sveit hjá ömmu og afa á Skógarströnd og langaði sem ungum pilti að verða geitabóndi. Hann kynntist Katrínu þegar þau voru í Menntaskólanum Hraðbraut og vegna vinnuálags og óþreytandi áhuga á félagsmálum gat Oddur ekki haldið sér vakandi á fyrsta stefnumótinu með Katrínu. „Ég steinsofnaði í sófanum, sem var svona heldur „lame“ en samt fyndið eftir á, sérstaklega af því að þetta klúðraðist ekki endanlega. Við byrjuðum saman!

Fluttu austur

Þegar nær dró fæðingu Ýmis Kalda ákvað unga parið að gera hlé á náminu og byrja að safna í sjóð. Þau fluttu austur og settust að á Eskifirði, heimabæ Katrínar, og hófu vinnu á álverssvæðinu. Í dag starfa þau bæði í skautsmiðju Fjarðaáls og er Oddur auk þess kominn í fjarnám í viðskiptafræði við HA. Síðan er listin orðin svo fyrirferðarmikil að hann er kominn í 80% vinnu í álverinu. Nú gefst meiri tími til að sinna hugðarefnunum, bæði námi og list.

Brennt í álið

Oddur býr til klippimyndir sem hann lætur brenna á ál til að ná fram sérstakri áferð og birtu í litina og hafa verkin m.a. þann kost að þola veðrun mjög vel. Myndirnar eru prentaðar eða brenndar inn í álið (e. infused), en ekki á álið. Þannig verður endingartími verkanna mjög langur og það má strjúka af þeim með blautri tusku. Listin er svo sannarlega farin að vinna uppá sig hjá Oddi, hann hefur þegar haldið vel sóttu listsýningu og salan gengur vel. Hann finnur fyrir eftirspurn erlendis og hefur m.a. gert mynd fyrir grínistann, leikarann og handritshöfundinn Kenneth Joel Hotz

sem margir kannast við sem Kenny í sjónvarpsþáttunum Kenny vs Spenny, auk Brian Muir sem hannaði hluta búninganna í Star Wars-myndunum.

Gamla góða legóið

„Upphaf þess að ég fór að búa til listaverk má m.a. rekja til fjölbreyttra lita og stærða legókubbanna sem flestir þekkja. Ég velti mikið fyrir sér litasamsetningu kubbanna við hinar ýmsu byggingaframkvæmdir og á unglingsárunum stakk ég mér á kaf í sjálfsnám í Photoshop. Forritið notaði ég svo til að búa til vefsíður, auglýsingar og veggspjöld,“ segir Oddur. Hann hóf einnig snemma að nota klippimyndir í auglýsingagerð og 2013 fór hann að prófa sín eigin listaverk í sama formi. „Ég fór að skoða hvort aðrir væru að gera það sama en komst að því að svo var ekki. Ólíkt öðrum er ég að vinna með höfundarréttarvarin verk sem ég þróa áfram á minn sjálfstæða hátt. Aðrir vinna sín verk frá grunni,“ segir Oddur.

Spurning um sanngjarna notkun

„Ég hafði samband við lögfræðinga hér heima og erlendis og lagalega er þetta spurning um höfundarrétt gagnvart tjáningarfrelsi. Maður má ekki taka teikningu eða ljósmynd annars í heilu lagi og gera að sinni eigin. En um leið og listamaður býr eitthvað til og birtir opinberlega öðlast verkið sjálfstætt líf sem listamaðurinn getur ekki stjórnað um aldur og ævi. Sama er að segja um iðnhönnun og vörumerki. Listamenn á borð við Erró, Andy Warhol og Richard Prince hafa óspart notað verk annarra í eigin list. Í Bandaríkjunum fellur þetta undir lög og reglur um „fair use“ eða sanngjarna notkun verka. Sanngjörn notkun skiptist í fjóra flokka, það er að segja tilgang og eðli notkunarinnar, eðli höfundarréttarvarða verksins, hversu stór hluti verksins er notaður og hvaða

áhrif notkunin hefur á markað eða virði upprunalega verksins. Mín verk standast kröfur um sanngjarna notkun, breytingarnar er nógu miklar og verðmæti frummyndanna rýrist ekki. Ég vil um leið líta á þetta sem varðveislu eða endurvinnslu gagna. Þetta eru sneiðmyndir af öllum þeim aragrúa verka sem við finnum á netinu. Kannski eru þetta viðbrögð við áreiti og mín leið til að setja hlutina í samhengi.“

Gerður útlægur

Á netinu er vinsæl listasíða sem kallast Deviant Art og er svolítið eins og YouTube fyrir myndlistarmenn. Í byrjun árs 2014 setti Oddur fjögur verk á síðuna og um leið varð fjandinn laus. „Á fimm dögum fékk ég meira en þúsund skilaboð, þar af voru um 950 neikvæð vegna þess að ég hafði notað sitt lítið af hverju frá öðrum listamönnum á síðunni við mína eigin sköpun. Áður en varði höfðu ýmis listasamfélög sett sig uppá móti mér með ýmsum hætti. Þetta gekk svo langt að lögreglan á Eskifirði fékk símtöl frá Bandaríkjunum, Þýskalandi og Japan þar sem þess var óskað að ég yrði handtekinn og settur í steininn,“ segir Oddur og hlær. „Til þess að æra óstöðugan fór ég á síður háværustu mótmælendanna og bjó til eitt verk úr myndum þeirra og birti á síðunni og þá varð allt vitlaust. Í kjölfarið var ég bannaður á síðunni. Í þessu írafári mótaði ég mér fljótt mína eigin stefnu gagnvart höfundarrétti sem felur m.a. í sér að ef einhver tæki mín verk og breytti, þá yrði ég mjög stoltur af þeim áhuga svo fremi sem breytingarnar væru í samræmi við bandarísku lögina um sanngjarna notkun.“

Selur grimmt

Ég byrjaði að selja verk fyrir fimm mánuðum og er búinn að selja 120 verk eða að meðaltali 25 verk á mánuði, þar af nokkur til útlanda. Fólk kaupir mest í gegnum Facebook (<https://is-is.facebook.com/odeeart>) og vefsíðuna mína (<http://www.odee.is>). Viðbrögð kaupenda eru líka mjög góð þegar þeir fá verkin í hendur og sjá hvað prentunin er góð. Ég er farinn að hafa það miklar tekjur af söluinni að ég get leyft mér að vera í hefðbundinni vinnu, í bili allavega. Það er á annað hundrað einstaklinga með Odee upp á vegg hjá sér og mér finnst það frábært.“

Fréttablaðið 7. okt. 2014.

Brian Muir sem bjó til upprunalegu búningana fyrir sögupersónurnar í Star Wars keypti nýlega mynd af Oddi.

Jafnrétti mun aukast þegar karlar öðlast í raun réttindi til að sinna fjölskyldu sinni

María Ósk Kristmundsdóttir er tölvunarfræðingur og starfar sem verkefnastjóri í áreiðanleikateymi Fjarðaáls. Hún hefur starfað hjá fyrirtækinu í rúm átta ár enda þótt hún sé aðeins 33 ára að aldri. „Ég byrjaði í júlí 2006 í tölvuteyminu, kom frá Bechtel, þar sem ég starfaði sem upplýsingafulltrúi í eitt ár. Ég fluttist svo yfir í áreiðanleikateymið fyrir um þremur árum og hef verið þar síðan. Ég er því búin að vera í níu ár hér á starfssvæði Fjarðaáls,“ segir María.

Framþróun í stóru fyrirtæki eins og Fjarðaáli nýtur mikils stuðnings sérfræðinga frá verkfræðistofum og öðrum verkðókum. Í áreiðanleikateyminu sinnir María tengslum við þessa aðila ásamt samstarfsfélaga sínum, Einari Ólafssyni, sem m.a. felst í því að móta og setja af stað verkefni og fylgja þeim eftir allt til loka þegar þau eru tekin af verkefnaskrá. „Svo stýri ég einnig af og til afmörkuðum verkefnum. Ég sá til dæmis um innleiðingu á CE merkingum véla, stýrði breytingum á baðhreinsivélinni og innleiðingu á verkferlum sem snúa að forvarnarviðhaldi á ýmsum búnaði í álverinu.“

Sterkar kvenfyrirmyndir

María var alin upp í samneyti við kröftugar konur á uppvaxtarárum sínum. Það er því ekki að undra þótt jafnréttismál séu henni ofarlega í huga enda er hún um þessar mundir formaður jafnréttisnefndar Fjarðaáls. „Ég hef alltaf verið jafnréttissinni og haft sterkar kvenfyrirmyndir. Amma mín, Guðríður Guðmundsdóttir, eyddi starfsævi sinni sem skólustjóri og oddviti á Bakkafirði og mamma, Jóhanna Sigmarsdóttir, var forstöðumaður á Hrafnistu í Reykjavík í 25 ár og nú á seinni árum prófastur í Múlaprófastsdæmi og sóknarprestur á Eiðum og Egilsstöðum. Þó að ég hafi stundað nám og starfað þar sem karlar eru í meirihluta, ímynda ég mér að þær hafi þurft að hafa töluvert meira fyrir því að vera konur á vinnumarkaði en ég hef nokkurn tíma þurft. Ég er mjög þakklát fyrir þau réttindi sem ég bý við í dag og sem konur af fyrri kynslóðum hafa barist fyrir,“ segir María Ósk.

Höfum náð langt

„Við höfum náð mjög langt í jafnréttismálum á Íslandi, lengst allra þjóða jafnvel, en við höfum samt ekki náð alla leið. Kynin eru jöfn lagalega, en ekki hugarfarslega. Þetta má t.d. sjá á því að konur og karlar taka ekki jafn langt fæðingarorlof þrátt fyrir fullan rétt til þess. Ef það ríkti jafnrétti í raun þætti sjálfsagt og eðlilegt að konur og karlar tækju jafn langt fæðingarorlof. Í mínum huga er því jafnrétti farið að snúast um rétt karla til að sinna fjölskyldunni.“

Mælikvarðar á árangur

Eins og nefnt er hér að ofan er María formaður jafnréttisnefndar Fjarðaáls. Hlutverk nefndarinnar er m.a. að marka stefnu hverju sinni og fylgja henni eftir. „Samkvæmt lögum þarf fyrirtækið að hafa jafnréttisáætlun og Jafnréttisstofa fylgist með að svo sé,“ segir María. Nefndin vinnur að því núna að endurskoða stefnuna til að

fella hana betur að stjórnarháttum og skipulagi Fjarðaáls.

Konur eru núna 22% af fjölda starfsmanna Fjarðaáls. María telur ekki óraunhæft að hækka hlutfallið í 50% fyrir árið 2025 í samræmi við markmið Alcoa Fjarðaáls. „Þetta er vissulega háleitt markmið, en ástæða þess er ekki bara samfélagsleg heldur einnig viðskiptaleg. Stöðugleiki í rekstri veltur ekki síst á stöðugum og góðum starfsmannahópi. Við þurfum á fleiri konum að halda og ég tel að okkur muni takast að ná markmiðinu með enn fjölskylduvænni og betri vinnustað sem fleiri sjái tækifæri til að starfa hjá. Við munum ná þessu með stöðugri eftirfylgni og mælingum á árangri.“

Hvatningarverðlaun TAKs

María Ósk hlaut fyrr í sumar hvatningarverðlaun Tengslanets austfirskra kvenna (TAKs), en þau hljóta konur á Austurlandi sem sýnt hafa frumkvæði og áráðni í atvinnulífi, menningu og samfélagi ásamt því að skara fram úr í störfum sínum í þágu kvenna. TAK var stofnað 2006 og hefur María verið með í starfinu frá upphafi. „Ég hef fylgst með þeim frábæru konum sem stofnuðu TAK í upphafi og hafa setið í stjórn þess. Það er mér heiður að fá að tilheyra hópi þeirra sem hafa fengið þessi verðlaun þó að mér finnist mitt framlag lítilvægt miðað við það t.d. að stofna og reka eigið fyrirtæki. Ég lít því fyrst og fremst á verðlaunin sem hvatningu til dæða.“

Flestar konur í 150 til 200% vinnu

María er þeirrar skoðunar að konur eigi erfiðara með að samræma vinnu- og fjölskyldulíf heldur en karlar. „Já, það er þetta með hugarfarið og hefðina eins og ég nefndi áðan. Það er venjan að konur hugsi um börnin og heimilið og séu framkvæmdastjórar þar á bæ. Jafnréttisbaráttan hefur svo skilað sér í því að konur taka fullan þátt í atvinnulífinu líka. Þetta er auðvitað ekki algilt en þetta þýðir samt það að flestar konur eru í 150 til 200 prósent vinnu. Það er því mjög skiljanlegt að konur veigri sér við frekari ábyrgð á vinnumarkaði eða yfirvinnu og kjósi frekar hlutastörf,“ segir María. „Jafnréttismál eru sameiginlegt hagsmunamál beggia kynja sem gerir vinnustaðinn betri og bætir samfélagið um leið. Það er mun skemmtilegra að starfa þar sem bæði kynin taka fullan þátt og það skapar einnig fjölskylduvænni vinnuaðstæður. Við munum ná jafnrétti þegar karlar öðlast sinn rétt til að sinna fjölskyldunni og konurnar stíga fram til meiri ábyrgðar og fjölbreyttari starfa,“ segir María Ósk Kristmundsdóttir, verkefnastjóri í áreiðanleikateymi Fjarðaáls.

Veidifélagarnir Halldór Óli Halldórsson t.v. og Þröstur Elliðason með vönan lax úr Jöklu.

Spriklandi lax og bleikja í Jökulsá á Dal

Síðan beljandi jökulvatni Jöklu var beint úr farvegi sínum yfir í Háslón hafa heimamenn og vísindamenn getað fylgst með því hvernig dragáin sem eftir varð í farveginum hefur smám saman vaknað til lífsins. Á Austurlandi er nú að vaxa upp ný og spennandi laxveiðiá þar sem einnig er að finna talsvert af fállegri bleikju. Mýið, sem hvergi sást áður við árbakkann, er nú orðið staðbundinn hluti af sumarumhverfinu. Í sumar hefur veiðst 96 sentimetra og 9 kílóa lax í Jöklu, sem að sjálfsögðu var sleppt aftur í ána.

Skemmtilegt verkefni

Þröstur Elliðason, fiskeldisfræðingur, framkvæmdastjóri og aðaleigandi veiðifélagsins Strengja ehf., leigutaka árinna, segir að miklar líkur séu á því að eftir rúm tíu ár verði Jökulsá á Dal, orðin væn og sjálfbær laxveiðiá. „Jökulsvæðið, sem við köllum, það er vatnasvæðið í gamla jökulsárfarveg-

inum og hliðarárnar sem renna í núverandi á, er að verða afar skemmtilegt svæði til stangveiða. Bæði er náttúran fálleg og svo er bara svo svakalega skemmtilegt að fylgjast með því hvernig lífið vex og dafnar í Jöklu,“ segir Þröstur.

Slepping á uppbyggingartíma

Í byrjun september höfðu veiðst 280 fiskar á svæðinu öllu, sem er örlítið minna en á sama tíma í fyrra þegar þeir voru um 380. Þröstur gerir þó ráð fyrir að í heildina veiðist milli þrjú og fjögur hundruð laxar í sumar, en þess má geta að öllum stórum laxi er sleppt aftur í ána. „Meðan við erum að byggja upp ána og gera hana sjálfbæra til stangveiða verður að sleppa þessum stóru aftur og sleppa laxaseiðum í ána á hverju ári. Þetta er mikil vinna og kostnaðarsöm, en svæðið er vel þess virði,“ segir Þröstur, sem bindur vonir við að í kringum 2025 verði áin orðin sjálfbær. Hann segir að

meginverkefni næstu ára sé að auka seiðasleppingar og tryggja fiskgegnd upp allan Jökuldalinn til að nýta alla bakkalengd og hrygningarskilyrði sem eru með ágætum að sögn Þrastar. Þess má geta að Jökla er nú ein lengsta dragá landsins með kjöraðstæðum fyrir lax og silung.

Leiðsögumaðurinn Snævar Georgsson með frönskum veiðimanni við Sandárbrot þann 17. ágúst.

- Samfélagssjóður Alcoa (Alcoa Foundation) hefur styrkt framkvæmdir við veiðisvæði Jöklu til að auka laxagöngur með veitingu fjármagns til veiðifélagsins.
- Alls hefur 10 milljónum verið veitt til framkvæmda á svæðinu, m.a. til gerðar laxastiga um steinboga í ánni en einnig er fyrirhugað að leggja göngustíga og göngubrýr á svæðinu og koma fyrir fiskiteljara.

Mæðgurnar Guðrún Una Jónsdóttir, ættuð frá Mælivöllum í Hnefilsdal í nágrenni Jökuldals, og Amalía Árnadóttir með spriklandi lax.

Ægíðagurt er og gróðursælt í Kyrgyzstan. „Menntunarstig virðist hærra en í nágranalöndunum. Þegar Ísland var nefnt virtust allir vita hvað höfuðborgin hét. Góðir vegir um hlykkjóttu dali Kyrgyzstan eru draumur mótórhjólamannsins.“

Alls staðar yndislegt fólk

Högni Páll Harðarson, viðhaldssérfræðingur hjá Fjarðaáli, og kona hans, Unnur Sveinsdóttir, kennari við Grunnskólann á Reyðarfirði, lögðu í sumar að baki 31 þúsund kílómetra á Suzukimótórhjólum sínum, þegar þau óku alla leið til Mongólíu. Þau lögðu af stað með Norrænu í byrjun maí og komu aftur heim til Fáskrúðsfjarðar í lok september, þreytt og sæl eftir 147 daga ferðalag um tuttugu lönd.

Við komuna til Danmerkur óku Högni og Unnur um Þýskaland og Pólland og þaðan inni Hvíta-Rússland þar sem þau dvöldu í nokkra daga á mörg hundruð herbergja niðurníddu sovétísku ríkishóтели. Eftir það tók við fjögurra vikna akstur um víðáttumesta land heims, Rússland, uns komið var til Ulaanbaatar, höfuðborgar Mongólíu, sem er í 1.300 metra hæð og mun vera kaldasta höfuðborg í heimi. Frá Mongólíu héldu þau til Rússlands aftur og áfram til Kasakstan, Kyrgyzstan, Tadjikistan og Úsbekistan. Þaðan óku þau til Rússlands á ný og áfram til Georgíu og Armeníu og þaðan til Tyrklands, þar sem stoppað var í nokkra daga. Að því loknu var ekið til Grikklands og áfram um Búlgaríu, Serbíu, Ungverjaland, Slóvakíu, Tékkland uns komið var til Þýskalands, og þá var nú farið að sjá fyrir endann á þessu mikla heimshornaflakki. Í Danmörku stigu Högni og Unnur á skipsfjöl á ný og siglu með Norrænu heim til Íslands.

Högni segir mesta lærdóminn af ferðalaginu vera þann að alls staðar sé gott fólk. „Ég hef meiri trú á mannkyninu en áður og minni trú á stjórnmálamönnum. Það er ekki maðurinn á götunni sem er á bakvið alla vitleysu heimsins heldur misvitir leiðtogar og maður hittir þá ekki á svona ferðalagi. Við lentum aldrei í útistöðum eða leiðinlegum uppákomum. Lögreglumenn og hermenn voru hvergi til vandræða, bara vingjarnlegheitin og hjálpsemin uppmáluð,“ segir Högni, sem hyggur á ný mið þótt síðar verði. „Draumlandið er Íran. Allir mótórhjólamenn sem þangað hafa komið segja að fólkið þar sé alveg einstakt. Það ber ferðamenn á höndum sér. Svona ferðalög snúast um fólk og samskipti. Landið á sér líka mjög merkilega sögu og það er auðvelt að ferðast þar. Afríka væri líka mjög skemmtilegt verkefni.“

Mongólar eru afar vingjarnlegir og voru áhugasamir um ferðalag Högna og Unnar.

Í Ulaanbaatar í Mongólíu á 17. júní. Fjær er risastór stytta af Genghis Khan. Styttan er 40 metra há og í hana fóru 250 tonn af stáli.

Vegurinn frá Kyrgistan til Tadjikistan var víða erfiður yfirferðar

Áin Pamír (Panj) rennur um gil sem skilur að Tadjikistan og Afganistan. Af öryggisástæðum þarf sérstakt leyfi til að aka veginn um gilið.

Við ferðalok á hlaðinu heima á Fáskrúðsfirði.

Við erum Alcoa Fjarðaál

Guðmundur Sveinsson er umhverfisverk-fæðingur í umhverfis-, heilsu- og öryggis-teymi (UHÖ) Fjarðaáls. Hann er Héraðs-maður, búsettur á Egilsstöðum. Hann hefur starfað hjá Fjarðaáli í 7 ár.

Leyndur hæfileiki: Svo lengi sem ég kemst upp með það, þá elda ég bara ítalskt!

Steinunn Ingimarsdóttir er tækni- og ráðgjafi á rannsóknastofu Fjarðaáls. Hún er Héraðs-maður, búsett á Egilsstöðum og hefur verið með fyrirtækinu frá 2008.

Leyndur hæfileiki: Ef ég kynni að gera við bíla, þá ætti ég stóran fjallajappa. Hæfileikinn er samsé sá að ég kann ekkert að gera við bíla!

Sigrún Birna Björnsdóttir er Reyðfirð-ingur í húð og hár. Hún hefur starfað hjá Fjarðaáli í þrjú ár og er nú fræðslustjóri í mannauðsteymi fyrirtækisins.

Leyndur hæfileiki: Ég bursta alla í svigkeppni á skíðum!

Magnús Þór Ásmundsson er Reykvík-ingur sem fluttist til Egilsstaða fyrir 5 árum þegar hann tók við sem framkvæmdastjóri framleiðsluþróunar Fjarðaáls og síðar for-stjórástarfi Alcoa á Íslandi.

Leyndur hæfileiki: Ég get talað bæði aftur-ábak og áfram og líklega tala ég hraðar afturábak en áfram!

Anna Björk Hjaltadóttir er ferliseigandi í steypuskála. Hún hefur starfað hjá fyrirtækinu frá 2006, eða í 8 ár. Anna býr á Reyðarfirði, en er fædd og uppalin á bænum Fossnesi í Gnúpverjahreppi.

Leyndur hæfileiki: Ég get lagt þumal-fingur að upphandlegnum!

Ingólfur Axelsson er yfirteljari hjá Grófar-gili ehf. Hann er Akureyringur búsettur í 101 Reykjavík. Ingólfur hefur starfað á álverssvæðinu í tvö ár.

Leyndur hæfileiki: Ég er ódrepani og það mun m.a. sannast í fyrirhugaðri ferð á Everest.

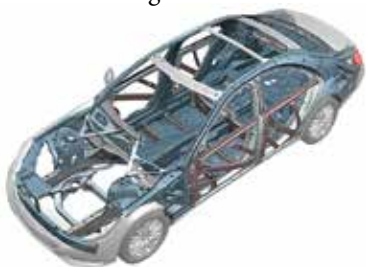
Gunnarshús á Skriðuklaustri 75 ára

Í júní í sumar var haldið uppá 75 ára afmæli Gunnars-húss á Skriðuklaustri með veglegum hætti að viðstödd-um fjölda gesta í blíðskaparveðri. Afhjúpað var skilti um bygginguna, seldir minjagripir um húsið og sýndar teikningar frá byggingartímanum, reikningar fyrir efni, vinnudagbók og fleira. Alcoa veitti styrk til afmælis-haldanna.

Fjöldi gesta fagnaði afmæli Skriðuklausturs sem hlýddu m.a. á Áshildi Haraldsdóttur þverflautuleikara leika nokkur lög í tilefni dagsins.

Sífelld meira ál í bílum

Bifreiðaframleiðendur nota sífelld meira ál í bíla sína í stað stáls. Ástæðan er margþætt. Bílar úr áli eru léttari og þar með sparneytnari og það kemur sér vel fyrir bæði bíleigendur sem og umhverfið vegna minni útblásturs. Sérblandaður málmurinn, sem álverin blanda sérstaklega í samræmi við kröfur og þarfir ólíkra viðskiptavina, er jafn sterkur og stál en um leið hundrað prósent endurnýjanlegur sem þýðir að þegar líftíma bílanna lýkur fer allt álið í endurvinnslu og síðan aftur í notkun í nýjum hlutum. Ávinningurinn er bæði efnahagslegur og umhverfislegur.

Í Mercedes-Benz C-Class er hlutfall áls í skrokknum komið í 48%. Bíllinn er 100 kg léttari og 20% sparneytnari.

Til þess að kynna nýjan Range Rover voru hönnuðirnir Matthias Hollwich og Marc Kushner fengnir til að gera listaverk sem átti að hafa vísan í ál og getu bílsins í torfærum. Verkið, sem er að sjálfsgöðu úr áli, heitir Klifur (Climbing Up).

Jaguar Land Rover hefur stóraukið sölu frá sameiningu fyrirtækjanna. Hjá framleiðendunum heldur álvæðingin áfram og því til stuðnings verður reist bílaverksmiðja í álklasanum í Ma'aden í Sádi-Arabíu, þar sem Alcoa er með álver. Flaggskip Jaguar, XJ, er með heila burðargrind og yfirbyggingu úr áli.

Hand-smíðaður sportbíl með vængjahurðir

Árið 2009 endurvakti Mercedes-Benz fornfrægan sportbíl frá 1955 þegar kynntur var SLS AMG með vængjahurðum, burðargrind og yfirbyggingu úr áli. TopGear segir nýja bílinn besta sportbíl sem smíðaður hafi verið.

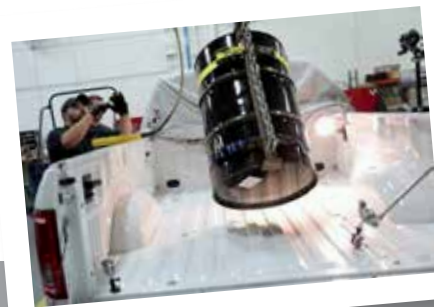

Chevrolet Corvette er nú með heila burðargrind úr áli þar sem búr og grind eru í einu stykki. Hún er 45 kg léttari og 57% stífari en fyrri grind úr stáli og áli.

Þyngdardreifing bílsins er hnífjöfn, 50/50.

Ford F-150 er nú með yfirbyggingu úr áli, sem gert hefur bæði viðgerðir og viðhald mun ódýrara og einfaldara en áður. Vélin í bílnum er líka að mestu leyti gerð úr áli auk drifbúnaðar, gírkassa, stýrisbúnaðar, kælikerfis og að sjálfsgöðu felgunar.

Álagsprófanir sýna að álpallur F-150 þolir mun meira hnjask en stálpallur.

Alcoa Fjarðaál

